

Ett funktionsrätt* Finland – FDUV:s valteser

Finland har ratificerat FN:s funktionshinderkonvention, men ännu återstår mycket arbete för att de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning ska förverkligas i praktiken.

FDUV vill att Finlands nästa regering tryggar och främjar delaktighet, tillgänglighet och ett gott liv för de mest utsatta. Funktionshinder finns till för att röjas. Vi vill se ett samhälle som bejakar och beaktar mångfald. Vi vill se ett funktionsrätt* Finland. Vill du?

Rätt till en bra barndom

- Barn med funktionsnedsättning har rätt till en barndom på lika villkor. Barndomen får inte handla enbart om habilitering.
- Familjernas ork och möjligheter att klara sin vardag måste tryggas. Tillräcklig och avgiftsfri avlastning är a och o. Det behövs skräddarsydda och flexibla tjänster som är anpassade till familjernas individuella behov.
- Familjer som har barn med funktionsnedsättning drabbas ofta ekonomiskt. Hela familjens ekonomiska förutsättningar bör tryggas på lång sikt. Närståendevårdarna ska få ordentlig lön för sitt viktiga arbete!

Rätt till kommunikation

- Alla kan inte tala, men alla har rätt till kommunikation. För att vi alla ska kunna delta i samhället på lika villkor behövs det betydligt större satsningar på alternativ och kompletterande kommunikation som till exempel symbolstöd. Detta är också en förutsättning för självbestämmande.
- Regeringen bör garantera rätten till kommunikationshabilitering. Habiliteringen ska sättas in vid rätt tidpunkt och motsvara behoven, och handledning av närstående ska vara en del av processen.
- Talterapeuter hör till de tio yrken som det bedöms vara störst brist på i hela landet. Antalet studeranden som tas in till logopedutbildningen bör ökas.

Rätt till information och digital delaktighet

- I dagens digitaliserade informationssamhälle finns det många grupper som blir utan information och tjänster. Vi behöver mycket mer material på lättläst och digitala lösningar som är tillgängliga och begripliga för oss alla.
- Det behövs en statlig utredning om hur behovet av lättläst ska kunna tillgodoses och en konkret handlingsplan. Rätten till information på lätt språk ska tryggas i lag!

* Varje människa har rätt till självbestämmande och full delaktighet i samhällslivets alla delar. Det grundar sig på mänskliga rättigheter. De förtydligas i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Denna rätt ryms inom begreppet funktionsrätt. Det handlar om individens rättigheter i olika samhällssituationer. Med ett funktionsrätt Finland avser vi ett Finland som gör rätt när det kommer till att beakta personer med funktionsnedsättning.

- Offentliga onlinetjänster som är riktade till alla medborgare måste ha lättlästa versioner. Kravet ska gälla också privata aktörer som producerar social- och hälsovårdstjänster. Likaså ska bank- och försäkringstjänster vara tillgängliga och begripliga för oss alla.

Rätt till ett eget hem

- Ett eget personligt hem är inte en självklarhet för oss alla. Många med särskilda behov bor i ett grupphem eller i en boendeenhet, trots att de med hjälp av tillräckligt stöd skulle klara sig på egen hand.
- Regeringen ska trygga finansieringen av stödboende och se till att det finns bostäder för personer med intellektuell funktionsnedsättning i närsamhället. Många vill inte bo avskilt, utan som alla andra. Alla ska ha rätt att välja var, hur och med vem de bor.
- Institutionerna ska avvecklas och grupphem och boendeenheter ska vara tillräckligt små för att förhindra nyinstitutionalisering och främja en hemlik och mänsklig miljö.
- Regeringen ska förnya lagstiftningen så att nödvändigt livslångt stöd för sårbara grupper kan lämnas utanför offentlig upphandling. Detta gäller till exempel boendetjänster.

Rätt till jobb och meningsfull sysselsättning

- Många personer med intellektuell funktionsnedsättning arbetar, men endast 2 % får lön för sitt arbete. Fattigdom och utslagning är ett reellt problem som kräver åtgärder.
- Personer med intellektuell funktionsnedsättning ska ses som en resurs på arbetsmarknaden. Alla kan inte jobba heltid, men många kunde jobba deltid. Det bör vara enklare att kombinera pension och arbete.
- De flesta får sjukpension och deltar i så kallad arbetsverksamhet. Också de ska få utföra uppgifter som känns meningsfulla och de ska få en skälig ersättning jämfört med dagens 2–12 € per dag.

Rätt till tjänster – också efter en vårdreform

- Det behövs en reform som garanterar skräddarsydda tjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. Vi vill se olika alternativ också i Svenskfinland.
- Tjänster på svenska ska garanteras även i framtiden och det behövs tillräckliga övergångstider vid förändringar så att ingen blir utan stöd.
- Personer med intellektuell funktionsnedsättning ska få sina tjänster i sin närmiljö, särskilt då det gäller boende- och dagverksamhet.
- Experttjänster som förutsätter ett specialkunnande och som är svåra att upprätthålla i varje region på svenska, kräver samarbete. Experttjänsterna bör vara mobila så att brukarna får sina tjänster där de lever och bor.

* Varje människa har rätt till självbestämmande och full delaktighet i samhällslivets alla delar. Det grundar sig på mänskliga rättigheter. De förtydligas i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Denna rätt ryms inom begreppet funktionsrätt. Det handlar om individens rättigheter i olika samhällssituationer. Med ett funktionsrätt Finland avser vi ett Finland som gör rätt när det kommer till att beakta personer med funktionsnedsättning.